

Til Næringskomiteen

Referansenr.: Dokument 8:224 S (2025-2026)

Dato: 28/04/2026

HØRINGSINNSPILL

Innspill til representantforslag om gjødselbrukforskriften (Dok 8:224 og Dok 8:195).

Norsk Bonde- og Småbrukarlag takker for muligheten til å gi innspill på to representantforslag om gjødselbrukforskriften (Dokument 8:224 S (2025-2026) og Dokument 8:195 S (2025-2026)).

Arbeidet med nytt gjødselregelverk har pågått i mange år. I mars 2024 ble revidert regelverk sendt på høring, i form av to forskrifter, som trådte i kraft 1 februar 2025.

1. Gjødselvereforskriften, som omhandler produksjon, omsetning og import.
2. Gjødselbrukforskriften, som omhandler lagring og bruk av gjødsel

Forslaget i Dokument 8:224 S lyder:

Stortinget ber regjeringen ikke gjennomføre videre nedtrapping av fosforgrensene i gjødselbrukforskriften utover 3,5 kg fosfor per dekar før konsekvensene for lagerkapasitet, avlinger, kostnader i verdikjeden og norsk matberedskap er beregnet og dokumentert.

Forslaget i Dokument 8:195 S (2025-2026) lyder:

1. *Stortinget ber regjeringen sikre at ordningen med balansegjødsling innføres fleksibelt, slik at det er et reelt alternativ til de absolutte grensene for gjødsling.*
2. *Stortinget ber regjeringen etablere en midlertidig ordning for dispensasjon ved forsinkelse i utbygging av gjødsellager.*
3. *Stortinget ber regjeringen utrede og etablere overgangsordninger for driftsenheter som får vesentlig økte arealkrav som følge av nye fosforgrenser, slik at endringene kan håndteres gradvis og uten uforholdsmessige økonomiske konsekvenser.*
4. *Stortinget ber regjeringen sikre enhetlig nasjonal praksis for håndheving av ny gjødsel forskrift, gjennom tydelige styringssignaler til statsforvalterne, slik at dispensasjon, tilsyn og balansegjødsling praktiseres likt i hele landet.*
5. *Stortinget ber regjeringen i løpet av 2026 legge fram en statusrapport om innføringen av den nye gjødsel forskriften, som beskriver utfordringer, regionale forskjeller, behov for ytterligere justeringer og framdriften i utviklingen av verktøy for balansegjødsling.*

6. *Stortinget ber regjeringen vurdere om det er hensiktsmessig å utsette ikrafttredelse av nytt gjødselregelverk til 1. januar 2028 og forskyve gjennomføringsplanen med ett år.*

Grenseverdier for fosfor per dekar per år, som gir begrensinger på spredeareal og spredefrister for hvor sent på høsten det er lov å spre gjødsel, skaper utfordringer for bønder allerede i innfasingen og tilpasningsperioden.

Det er gjort et omfattende arbeid for å forberede systemer og apparat for innføring av regelverket, men det rapporteres likevel om at kommuner og forvaltningsapparat ikke er satt i stand for å håndtere det nye regelverket. Det må vurderes om det er et godt nok kunnskapsgrunnlag om effekter og konsekvenser av ytterligere utrulling av regelverket.

Regelverket krever store tilpasninger for mange bønder, og krever et omfattende kontrollregime knyttet til jordprøvetaking, gjødselplan og gjødseljournal. I tillegg krever innføring av regelverket at mange produsenter må investere i lagerkapasitet for husdyrgjødsel og mer spredeareal.

Tilbakemeldinger fra bønder og forvaltning tyder på at forberedelsene for å sette norsk jordbruk i stand til å innføre forskriften har vært for svake. Behov for forutsigbarhet må veie tungt i vurdering av en slik omlegging, og i vurdering av videre framdrift.

Innføring av nytt gjødselbruksregelverk skjer samtidig som omfattende prosesser for omstilling av jordbruket i mer klima- og miljøvennlig retning, og ombygging av båsfjøs til løsdrift. Summen av kostnader knyttet til nye krav og regelverk samsvarer ikke med den økonomiske kapasiteten i jordbruket. Norsk Bonde- og Småbrukarlag forutsetter at nye regelverk fullfinansieres, og krever en utredning av kostandene knyttet til tilpasninger.

Norsk Bonde- og Småbrukarlaget legger vekt på at det er nødvendig at strukturutviklingen i norsk jordbruk i større grad må legge til rette for at gårdsbruk driver i tråd med ressursgrunnlaget, herunder eksisterende og tilgjengelig spredeareal. Dette kan gjødselbruksforskriften til en viss grad bidra til. Samtidig ser vi ikke at det er handlingsrom i jordbruksavtalen for å sikre nødvendig økonomisk kompensasjon for kostnadene knyttet til nytt gjødselregelverk for bonden.

Å opprettholde og styrke norsk matproduksjon i tråd med regjeringas mål om landbruk i hele landet og økt sjølforsyning, er jordbrukets primære oppgaver. Usikkerheten knyttet til innføring av nytt gjødselbruksregelverk går på tvers av dette samfunnsoppdraget.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag støtter vurderingene fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet om fleksibilitet, dispensasjon og konsekvensutredning. Videre støtter organisasjonen en utsettelse av ikrafttredelse av regelverket til 1. januar 2028.

Med vennlig hilsen,

Nora May Engeseth, assisterende generalsekretær

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Elektronisk godkjent, uten underskrift